

+ 5 str. - masyrn.
4 str. - masyrn.

9 str. masyrn.

Projekt ogrodu miejskiego.

Teren ogrodu ma kształt nieregularnego czworoboku. Główna wejście znajduje się w jego wachodniej stronie, obok wzniesienia po ruinach pałacu; jest to jednocześnie najwyższy punkt w ogrodzie ok. 195,00 mnpm. Za wzniesieniem na południe mieści się folwark, z zabudowaniami gospodarczymi i mieszkalnymi. Jedną

na droga, jak obecnie przebiega przez park, prowadzi od bramy obok ruin do grobli, rozdzielającej kanały i skręca na północ do zabudowań, leżących na granicy ogrodu. Grobla ta rozdziela system kanałów na dwa poziomy, z których wschodni posiada orientacyjną niweletę Δ zwierciadła wodnego ok. 191,70, zachodni - ok. 190,70. Kanały są zarosnięte i zamulone, przepusty i mni- chy zniszczone lub zasypane. Śladów dawnej sieci drożnej brak. Drzewostan, pozornie bujny, nosi ślady zniszczenia i zaniedbania o dużym odsetku samosiewów, przypadkowych zakrzewień i chwastów, zwłaszcza w obrębie kanałów. Ogród jest częściowo ogrodzony: w jego zachodniej części, opadającej ku wodom, znajduje się zdziczały sad.

II. Program użytkowy.

Zgodnie z założeniami programowymi Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Białgoraju dawny park pałacowy ma być przekształcony w ogród miejski, o charakterze wypoczynkowo-rozrywkowym, dostosowanym do skali potrzeb i możliwości realizacyjnych miasta. W programie użytkowym przewiduje się:

1. Muszlę koncertową i widownię dla ok. 200-300 osób,
2. Ogródek jordanowski dla dzieci,
3. Krąg taneczny i podium dla orkiestry,
4. Kawiarnię letnią,
5. Urządzenie dróg, alei i placów,
6. Rekonstrukcję układu wodnego,
7. Zaopatrzenie ogrodu w ławki, kosze na śmiecie itp.
8. Ogrodzenie terenu siatką i żywopłotem.

III. Opis projektu

1. Granice założenia.

W zasadzie projekt przewiduje oparcie się o granice ist-

niejące, z wyjątkiem odcinka granicy wschodniej, dla której proponuje się przesunięcie ku wschodowi, ^{wraz z bramą} w stronę Łek, oraz część granicy południowej, w obrębie folwarku, gdzie dla potrzeb ogródka jordanowskiego proponuje się włączenie jednego z budynków i odcięcie się od reszty folwarku murem z pergolą.

2. Zakłęcia kompozycyjne.

Stan zachowania elementów zabytkowych nie zobowiązuje do tendencji rekonstruktorskich. Brak pałacu, zmiana treści użytkowych ogrodu, daleko posunięte zmiany w układzie zadrzewień zmuszają projektanta do stworzenia nowej koncepcji przestrzennej z zachowaniem tych elementów dawniejszych, które swoją formą nie budzą wątpliwości i mogą być włączona w nowy układ.

3. Układ funkcjonalny.

Na układ funkcjonalny, a więc i kompozycyjny wpływają trzy podstawowe urządzenia ogrodu: ogródek jordanowski, zlokalizowany obok wejścia do parku, w miejscu ruin pałacu, kawiarnia letnia z kręgiem tanecznym na wyspie w pń-wsch. części parku oraz muszla koncertowa z widownią w formie amfiteatru, na stoku wzniesienia w zachodniej części zakłęcia. Pozostałe obszary, urządzone bądź jako trawniki z grupami drzew, bądź jako zespoły kwiatników bylinowych, a wreszcie powierzchnie wód stanowią wypoczynkowo-spacerowe tereny, przecięte drogami, ~~kanałami~~ łączącymi bezpośrednio urządzenia rozrywkowe i drogami spacerowymi. Ze względów sanitarnych przewiduje się ustępy: przy kawiarni, przy ogródku jordanowskim w pń-zach narożniku ogrodu, opodal widowni koncertowej. ~~W~~ Proponowane są ustępy skanalizowane, w oparciu o lokalną sieć wód-kan, z oczyszczalnią, co powinno być przedmiotem oddzielnego opracowania technicznego.

4. Sieć komunikacyjna.

Sieć dróg i alei parkowych jest zróżnicowana pod względem szerokości, uwzględniając ruch bardziej masowy /od bramy do amfiteatru, do kawiarni, ogródek jordanowski/ oraz tras-y spacerowe. Przyjęto dla dróg szerszych wymiary 4,50, 3,00, 2,40 oraz dla wąszych 1,80 i 1,20. Drogi żwirowane, na podsypce z walcowanego gruzu ceglanego lub grubego żwiru z gliną; ogólna ich powierzchnia wynosi 5 5.160 m², ponadto ścieżek wyłożonych płytami betonowymi 50x50- 210,0 m² i plac przy kawiarni wypłytowany - 500,0 m².

5. Ogródek jordanowski.

Zlokalizowany w płd narożniku ogrodu, w miejscu dawnego pałacu, zajmuje powierzchnię ok. 3850 m². Od południa ograniczony murem od strony folwarku, przy nim pergola i ławki. Proponuje się włączenie jednego z budynków folwarcznych, jako pawilonu szlacheckiego dziecięcego, z sanitariami, salami do gier i kuchnia dla obsługi młodej klienteli. Przed pergolą piaskownica, dalej łąka, na której urządzenia dla zabaw karuzela-olbrzym, okręt z drzewa lub betonu z masztem, huśtawki, tunel pod nasygnem, przeploty. Na zach. stoku mały amfiteatr ze scenką. Przy nim tor saneczkowy 45 mb. w płn.zach. narożniku altana na 8 słupach, kryta słoną lub gontem.

6. Kawiarnia i krąg taneczny.

Położone napółk na półwyspie, z widokiem na kanał. W budynku kawiarni kuchnia i bufet oraz sanitaria. Przy budynku wiaty na 6 słupach, dla ochrony od deszczu i słońca, obok taras, wyłożony płytami, jako miejsce pod stoliki kawiarniane pod parasolami, w półkolu tarasu krąg taneczny o lastrykowej posadzce. Obrzeża tarasu obsadzone bylinowymi kwiatnikami.

7. Widownia i muszla koncertowa.

Zajmuje miejsce na południowo-wschodnim stoku, wykorzystując dla widowni dogodne ukształtowanie terenu. Stopnie amfiteatru umocnione krawężnikami betonowymi, ławy drewniane na słupkach betonowych, stół o łącznej ilości miejsc ok. 220. Scena dla produkcji artystycznych ok. 1,0 m wysokości, o pow. ok. 50 m², z płytami zapleczem garderoby, ujęta w owal zaszczenia, dla wzmocnienia akustyki. Widownia otoczona wysokim żywopłotem grabowym.

8. Rzeźba terenu.

prof. dr Gerard Ciołek

~~instytut Stanisław Mikołajewski~~

Pracownie Sztuk Plastycznych Kraków 1959.

8. Rzeźba terenu.

Największy zakres robót ziemnych wiąże się z regulacją systemu wodnego, porządkowaniem ich linii brzegowej oraz z podniesieniem nivelet obszarów, położonych nisko. Również trasowanie dróg wymaga lokalnych korektur terenowych, dla utrzymania prawidłowych spadków. Dla linii brzegowej wód wschodnich przyjęto jako orientacyjną rzędną 192,00, i wysokość poziomu brzegów ok. 192,50. Szczegółowe opracowanie bilansu mas ziemnych będzie przedmiotem dalszego ciągu dokumentacji.

9. Sieć wodna.

Niewystarczające dane pomiarowe nie pozwoliły na dokładne opracowanie koncepcji układu wodnego. Projekt sieci wodnej ma charakter orientacyjny, w którym nivelety dna i zwierciadła wód mogą ulec zmianie, przy bardziej dokładnym ich opracowaniu, na podstawie szczegółowych pomiarów hydrologicznych. Ogólnie przyjęta została zasada podziału sieci wodnej na dwa zespoły, różniące się od siebie wysokością zwierciadła wody ok. 1,0 m. Połączenie między tymi dwoma układami przez przelewy lub małchy w 2 miejscach, w grobli. Przekroczenia wód przez drogi - mostkami drewnianymi lub z beleczek żelbetowych, typu DMS, na nich płyty betonowe i żelazne poręcze. Łączna ilość mostków o przeciętnej długości ok. 6,0 m i szerokości 1,50 do 2,50 - 15 sztuk.

10. Obsadzenia roślinne.

Istniejący drzewostan i zakrzewienie powinno być uporządkowane oczyszczone a egzemplarze zniszczone usunięte. Szereg drzew przewidywany jest do usunięcia, ze względów kompozycyjnych i z uwagi na regulację wód, są to stosunkowo mało wartościowo glehy i akacje. Projekt przewiduje uzupełnienie drzewostanu i jego wzbogacenie, w głównej mierze drzewami iglastymi oraz szlachetnymi drzewami liściastymi. Główne ich skupienia przewidywane są we wschodniej części parku oraz w części centralnej, jak też i w ogródku jordanowskim. Istniejący sad projekt przewiduje do zachowania i wydzielania go z publicznego użytkowania. Istniejący budynek mieszkalny w północnej stronie ogrodu proponuje się przeznaczyć jako dom ogrodnika, a przylegający teren, jako jego warsztat pracy /wysady, okna inspekcyjne, mała szkółka./.